

LA POSTEMERGÈNCIA DESPRÉS DELS ÚLTIMS AIGUATS

La influència del canvi climàtic i l'herència urbanística, els grans reptes a analitzar i gestionar

Les administracions han d'entomar la necessitat de revertir el desordre urbanístic a la costa i experts consideren que Alcanar podria ser una zona pilot que acabés servint de model

Terres de l'Ebre Redacció/Agències

Repensar el front litoral de Catalunya és prioritari i Alcanar podria ser una bona "zona pilot". És el que defensa el director científic del Centre en Resiliència Climàtica, Carles Ibáñez, després dels aiguats que han afectat greument este municipi del Montsià. "Hi ha molts motius per a dissenyar un front litoral resilient al canvi climàtic i podria servir de model per a aplicar-se a altres llocs", va assenyalar Ibáñez en una entrevista a l'Agència Catalana de Notícies. Tot i admetre que no es tracta d'una tasca fàcil, el científic assegura que a mitjà i llarg termini pot comportar nombrosos beneficis. Segons Ibáñez, "és un bon moment per a repensar l'urbanisme per a ser menys vulnerables davant fenòmens del canvi climàtic, perquè les infraestructures estan envellides".

El científic ha apuntat que les infraestructures actuals es van construir en una dinàmica "d'urbanisme caòtic" que va iniciar-se durant l'època franquista, i que, tot i el pas dels anys, no s'ha canviat esta tendència. Municipis que s'han vist afectats per fenòmens climàtics com la gota freda a Alcanar o d'altres que hagen urbanitzat en zones inundables podrien "marcar el camí" per a altres zones de Catalunya amb mesures adaptades a cada localitat. Per això, subratlla la importància de fer canvis normatius en matèria urbanística que eviten nous episodis com el viscut l'1 de setembre a Alcanar.

En este sentit, el vicepresident de la Generalitat, Jordi Puigneró, ha assegurat que el Govern revisarà els criteris d'urbanització en lleres i cursos fluvials per a evitar episodis de desastres per aiguats. Puigneró ha recordat que la construcció massiva en estos espais i prop de la costa és una herència de plans urbanístics del passat i ha exhortat a actuar en l'actual context de canvi climàtic, valo-

A dalt, la costa d'Alcanar, on s'aprecia la desembocadura d'un barranc integrat a la trama urbana. A baix, l'alcalde d'Alcanar, Joan Roig, en plena voràgine durant els dies de neteja dels carrers. / JOSEP ROLLAN / ÀLEX ESPUNY

rant bé en tot cas les afectacions sobre el patrimoni.

Ajuntament d'Alcanar i Generalitat han coincidit també en la necessitat d'estudiar i replantejar els plans d'emergències municipals en l'actual context de canvi climàtic.

Ibáñez fa també una crida a la responsabilitat individual. "Hem de ser més conscients de la zona on vivim i els riscos que tenim. Els mapes de zones inundables són públics i cal que la gent sigui conscient de la situació de perill", ha advertit. Per ai-

xò, posa èmfasi en la necessitat que la ciutadania també siga proactiva en situacions d'emergència i no ho delegue tot a les administracions.

El canvi climàtic podria incrementar la intensitat dels fenòmens com la DANA a causa de l'augment del contrast de temperatures.

MÉS INTENSITAT.... I MÉS FREQUÈNCIA? Ara bé, el que no es pot atribuir encara al canvi climàtic és una major freqüència d'estos aiguats, ja que es tracta de fenòmens

que es formen en molt poc temps i de forma molt local. La costa de l'Ebre ha registrat en tres anys quatre fenòmens meteorològics deslligats: els aiguats de l'octubre del 2018, el Glòria, el Filomena i els aiguats de fa 10 dies al Montsià. Ibáñez s'hi referia en declaracions recollides per *Aguaita*: "Estem parlant de dos fenòmens podríem dir-ne marins i dos més de gota freda, i evidentment que com a punt de partida poden estar vinculats amb el canvi climàtic, però en els dos de gota freda això és més complicat certificar-ho amb els models actuals, és a dir, poden estar augmentant pel que fa a la seua freqüència o bé poden ser puntuals, això està encara per determinar".

"Els quatre tenen en comú que les dades que descriuen cada episodi representen quantitats extremes segons els models habituals i, en este cas, coincideixen també en la proximitat geogràfica perquè hem pres este àmbit de referència proper al Delta, i en este punt allò que crida l'atenció és la freqüència, és a dir, són fenòmens que es poden donar puntualment sempre, el problema és la recurrència", apuntava al mateix mitjà el geògraf i ana-

lista del risc Miquel Alonso, també director dels Serveis Territorials d'Interior a l'Ebre.

Fonts de l'Àrea de Climatologia del Servei Meteorològic de Catalunya també matisen que no s'han constatat en els darrers anys grans variacions de quantitat de pluja en estadístiques diàries, però que caldrà observar què passa en períodes més curts de temps, per a comparar intensitats de pluja caigudes en poques hores. De moment, hi hauria encara poques dades per a treure'n conclusions categòriques.

El cas és que l'estació meteorològica automàtica d'Alcanar, situada prop de les Cases, va registrar una "intensitat de precipitació excepcional", segons el Servei Meteorològic de Catalunya. Els 256,7 litres per metre quadrat recollits en 24 hores es van concentrar en bona part en poc més de dos hores el matí de dimecres 1 de setembre.

VA PLOURE SOBRE MULLAT A més a més, el geòleg tortosí Àlvaro Arasa, membre de l'Observatori del Georisc de Catalunya, recordava en declaracions a Canal Terres de l'Ebre que a Alcanar va ploure sobre mullat, ja que la setmana anterior ja havien caigut a la mateixa zona 78 mm "La terra està humida i la pluja ja no l'absorbeix el terreny". Arasa recordava que hi ha barrancs que travessen el municipi d'Alcanar, el càmping dels Alfacs, i que les conques hidrogràfiques d'Alcanar i les Cases són propenses a generar inundacions: el barranc de Sant Jaume, assenyala, té una conca hidrogràfica de 8,8 km², que "arregla una gran quantitat d'aigua i passa pel mig del poble".

El geòleg constata que "les inundacions són més escandaloses quan afecten la propietat" i que atenent els precedents a Catalunya i les recents inundacions al centre d'Europa, queda prou clar que cal repensar "on posem les nostres activitats i residències", perquè "ocupem espais que l'aigua està reivindicant".

També explicava que "la zona mediterrània de la península afavorix la formació de gotes fredes, fenomen conegut com a DANA: "Les algües del mar estan calentes a finals d'estiu i quan arriba un petit front fred, els vents carregats d'humitat pugen en topar amb les muntanyes i formen grans acumulacions de pluja a 6.000 o 8.000 metres d'altura i això depara o bé pedregada o bé pluja torrencial", com ha estat el cas al Montsià. ■